UR Skola

Det goda landet

handledning

Av: Boel Nygren

DET GODA LANDET – HANDLEDNING

En dokumentärserie i sex avsnitt om människorna som är verksamma i några av de samhällsfunktioner som arbetar med frågor som rör och berör integrationen.

Det goda landet i undervisningen

Handledningen ger främst förslag på hur serien kan användas tillsammans med elever i den organiserade folkbildningen, men den passar även att visa i gymnasiekurserna i samhällskunskap och sociologi.

Det goda landet ger en inblick i hur det svenska välfärdssamhället arbetar med att integrera nyanlända och unga vuxna. Vilka är institutioner som arbetar med detta? Vilket är deras uppdrag och hur hanterar de som arbetar där sitt uppdrag? Tittaren får också ta del av den nyanländes många gånger både utsatta och komplexa livsvillkor.

I undervisningen har serien sin plats främst som diskussionsunderlag. Den lämpar sig väl för att lyfta frågor som handlar om hur den svenska välfärden är organiserad, vilka funktioner som bär vilka uppdrag och om hur det svenska samhället både explicit och implicit har formulerat målen för vad integration innebär.

Avsnitten är fristående vilket gör det lätt att lyfta in delar av serien som komplement till andra lärresurser. Att arbeta med dokumentärt material i en undervisningskontext kan vara en utmaning. Det är viktigt att man i samtalet och ämnesarbetet efteråt försäkrar sig om att hela tiden ha respekt för de medverkande. Som tittare får vi se ett brottstycke av deras vardag, vi möter dem i ett halvtimmesavsnitt som kanske skildrar ett skeende som har pågått under lång tid. Var noga med att betona detta för eleverna och utnyttja gärna tillfället för att samtala om skillnaden mellan dokumentär och spelfilm. Att arbeta med dramapedagogiska metoder och inlevelseövningar är en väg för att lättare undvika att hamna i att uttrycka åsikter om de enskilda individer som vi möter i serien.

INNEHÅLLET I SERIEN KOPPLAR TYDLIGT TILL STATENS FYRA SYFTEN FÖR FOLKBILDNINGEN:

2 § Statens stöd till folkbildningen ska ha till syfte att

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
2. bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Så här kan du arbeta med serien

Serien kommer att väcka tankar hos den som tittar. Ibland kan det räcka långt att bara lyssna och bemöta de funderingar som eleverna har efter att ha tittat. Men för dig som vill arbeta mer strukturerat med serien kommer några förslag på aktiviteter samt frågeställningar kopplade till varje avsnitt. Undertexterna och klippfunktionen som du hittar i anslutning till serien på urskola.se ger stora möjligheter att arbeta med programmet.

- Många har en bild av de samhällsfunktioner och institutioner som skildras i serien. Låt gruppen formulera sina tankar om det innan ni tittar. Återkoppla när ni har tittat. Stämde deras bild överens med den verksamhet de mötte i avsnittet? Samtala om varifrån vi får vår uppfattning om olika myndigheter och funktioner. Koppla det till betydelsen av kunskap hos medborgare som en förutsättning för demokrati.
  - Är det en mediebild vi reproducerar? Kan den vara vinklad?
  - Är det en bild skapad av populärkulturella influenser? I så fall från vilken del av världen?
  - Är det en uppfattning vi har med oss från vår barndom? Vad har i så fall hänt över tid?
- Se samtliga avsnitt och arbeta sedan i mindre grupper med att koppla utvalda scener till något eller några begrepp. Visa eleverna hur de kan arbeta med klippfunktionen på urskola.se. Foga gärna samman delar av olika avsnitt till en ny berättelse där något av följande skulle kunna fungera som rubrik: svenskhet, interkulturalitet, integration, etik, makt, normkritik, solidaritet, mänskliga rättigheter.
- Se serien tillsammans och använd den som utgångspunkt för arbete med argumenterande text. Formulera en fråga/tes utifrån innehållet i valfritt avsnitt. Skriv antingen en insändare eller en debattartikel där argumentationen bygger på tydliga exempel ur avsnittet.
- Bygg ut och bygg på programmen genom att ge dem en tydlig faktadel. Hitta statistik, ge en historisk kontext, redogör för uppdrag, lagstiftning och politiska mål kopplade till verksamheten som skildras. Arbeta multimedialt och skapa egna produktioner som skulle kunna fungera som inramning till det befintliga avsnittet.

POLISEN ULF

Ulf arbetar som integrationspolis i utsatta förorter i Göteborg. Genom empati och engagemang har han vunnit invånarnas förtroende. Han pratar med imamer och ensamkommande killar, han hjälper utsatta människor och han tvekar inte att höja rösten när han tycker att samhället gör fel mot individen. Ulf verkar för att skapa trygghet och öka förtroendet i områden där tilliten till myndigheter och rättsväsende är svag.

TA REDA PÅ MER OCH DISKUTERA

1. Ta reda på hur polisens uppdrag är formulerat. På vilket sätt kan uppdraget som integrationspolis kopplas till det?
2. Ulf använder en liknelse om ruttna äpplen när han talar med ungdomarna om kriminaliteten i Östra Nordstan. Vilken betydelse har språket och sättet att uttrycka sig på för hur kontakten mellan en myndighetsperson och de medborgare hen möter?
3. Redogör för den kritik som polisen Ulf framför kring den egna organisationens arbete. Han har synpunkter på både lednings- och medarbetarnivå.
4. I en scen säger Ulf ” vi drack kaffe tills vi var sura i magen”. Vad menar han med det och vilket av polisens uppdrag är det kopplat till? Diskutera polisens roll som trygghetsskapande.

ARBETSFÖRMEDLARNA I GÖTEBORG

Efter nio år i Sverige är endast hälften av alla invandrare i någon form av arbete, och de politiska partierna debatterar livligt i riksdagen om hur man ska lösa utanförskapet. På Arbetsförmedlingen i Göteborg arbetar man med att få nya svenskar i arbete. En dag här kan innebära utmaningar av extraordinärt slag. Här finns människor som inte kan språket, somliga har aldrig arbetat tidigare och åter andra kan vara psykiskt sjuka eller djupt deprimerade. Alla ska få hjälp in på arbetsmarknaden.

TA REDA PÅ MER OCH DISKUTERA

1. På vems uppdrag arbetar arbetsförmedlingen? Ta reda på vilka styrdokument som reglerar deras verksamhet.
2. Begreppet etableringsplan nämns flera gånger. Vad är en etableringsplan?
3. I många av de möten tittaren får ta del av är det en tolk närvarande. Vilken roll har tolken? Diskutera tolkuppdraget. Hur fungerar de möten där man har valt att inte ha tolk?
4. I det här avsnittet synliggörs många frågor där olika politiska partier har olika syn och åtgärdsförslag. Ta reda på var de olika partierna i riksdagen står idag i arbetsmarknadspolitiska frågor kopplade till arbetsmarknaden för nyanlända.
5. Om du skulle nämna några utmaningar som arbetsförmedlarna möter på sitt jobb, vilka skulle du då ta med? Finns det andra yrkesgrupper som skulle kunna arbeta med de frågorna istället för arbetsförmedlarna?

MAJOR NYSTRÖM

Military Weekend är en helg då unga personer kan prova på att vara soldat inom Försvarsmakten. Många av deltagarna har en bakgrund i andra länder. Major Nyström hälsar dem välkomna och berättar för de medverkande att alla är jämlika inom försvaret. Men är de det? Hur kommer det sig att försvaret, trots ambitiösa försök att nå ut till nya grupper, inte gör det. En helg i iskyla, med hårda övningar och fystester lockar några, men kommer de att söka till militären?

TA REDA PÅ MER OCH DISKUTERA

1. Sverige har totalförsvarsplikt. Vad innebär det?
2. Major Nyström talar om att alla har samma möjligheter inom försvarsmakten. Hur visar sig det? Ger avsnittet några exempel på att det inte är så?
3. Vad är syftet med Military weekend?
4. Vad kan ligga bakom försvarets svårighet att nå sina jämställdhets- och mångfaldsmål?
5. ”Många svenska ungdomar tar nog våra friheter för givet” säger major Nyström. Varför säger han det och hur menar han att det påverkar försvarets möjlighet att rekrytera? Håller ni med honom i det han säger?

LÄRAREN MAJA

Maja undervisar en skolklass som består av nyanlända ungdomar. Hon engagerar sig ofta i eleverna mer än vad hennes yrkesroll kräver. Enligt en ny regeringsproposition kan de betyg hon och de andra lärarna sätter påverka elevernas möjligheter att få stanna i Sverige. Tillsammans med sina kollegor försöker hon förstå hur de ska handla för att kunna följa regeringens uppdrag samtidigt som de har ansvar för eleverna.

TA REDA PÅ MER OCH DISKUTERA

1. Lärares samhällsuppdrag finns formulerat i skolans och utbildningsväsendets styrdokument, till exempel läroplaner och skollagar. Samtidigt uttrycker Maja och hennes kolleger att deras yrkesetiska principer är viktigast i relation till enskilda elever. Varför är den frågan aktuell för Maja och de andra lärarna? I vilka andra situationer kan yrkesetiken komma att krocka med lagstiftningen? Ta reda på mer om lärares yrkesetik.
2. Maja väljer att ställa in den planerade utflykten när hon får nyheterna om dådet på Drottninggatan i Stockholm. Vilka överväganden tror du finns med i det beslutet?
3. Ge exempel på sådant som Maja och hennes kolleger gör som många skulle säga ligger utanför en lärares uppdrag. Finns det andra yrkesgrupper som skulle ha behövts för att möta de aktuella elevernas behov?

KOMMUNTJÄNSTEMÄNNEN I FALUN

Varje kommun måste enligt lag ordna en medborgarskapsceremoni för nya svenska medborgare. Efter flera år av lågt deltagande bildar man i Falun en kommitté vars uppgift är att locka fler nya svenska medborgare till ceremonin. Men vad ska ceremonin bestå av? Några vill att den ska vara pampig, som ceremonin i Stadshuset i Stockholm. Andra tycker att fika och folkdans är det bästa.

TA REDA PÅ MER OCH DISKUTERA

1. Vad krävs för att bli svensk medborgare?
2. Vad innebär en medborgarskapsceremoni? Vilket syfte tror du att den har? Vad tänker du om att det är kommunens uppgift att genomföra den?
3. Deltagarna i kommittén återkommer då och då till kostnaden för ceremonin och till den budget de har. Ta reda på hur stort bidrag kommunen får för att genomföra den lagstadgade ceremonin och diskutera utifrån det de prioriteringar som just Falun gör det här året.
4. I gruppen finns det olika syn på om de nya medborgarna själva ska vara delaktiga i ceremonin. Vilka synpunkter och argument har gruppen?

FOLKDANSAREN LENA

Lena dansar i ett folkdanslag. Hon är orolig över folkdansens framtid och hur traditionen ska föras vidare. Samtidigt vill Tony från Hammarkullekarnevalen att Lenas folkdanslag ska delta i karnevalen. Kan Lena och Tony mötas i sin strävan att få det svenska kulturarvet att leva vidare?

TA REDA PÅ MER OCH DISKUTERA

1. I serien Det goda landet har du tidigare mött människor som på ett eller annat sätt representerar det svenska samhället i sin yrkesroll. Fundera kring hur avsnittet om Lena och folkdansen anknyter till de övriga delarna i serien. Vilken roll har idrottsrörelsen, kultur- och föreningslivet och frivillorganisationer i samhällets arbete med frågor som rör integration och delaktighet?
2. Både folkdansaren Lena och arrangören Tony vill se folkdansen representerad i Hammarkullens festivaltåg. Vad är det som gör att det inte blir så tror du? Hänger det bara ihop med att få har tid och möjlighet att delta eller kan det finnas andra förklaringar?
3. Både i riksdagsdebatten och i samtalet mellan folkdansarna och arrangören av Hammarkullefestivalen finns det spår av det vi brukar kalla ett ”vi och dom”-perspektiv. Fundera kring hur det kommer till uttryck i det här avsnittet och vad det står för.
4. Vad betyder det svenska kulturarvet? Vad lägger du in i formuleringen? Vem definierar det? I vilka sammanhang används uttrycket?